

ספירת העומר

בעניין המוחין

הנה המוחין של פסח מסתלקים אחר יום א' של פסח¹, ובכל לילה נמשכים מוחין בספירת העומר, האם הם אותם המוחין שנסתלקו וחוזרים, ואם כן למה צריך לברך בברכת ספירת העומר רפ"ח להמשכת המוחין. או אולי שהם מוחין אחרים? שאלה זו צריך לעיין בה ולדייק על פי רבי שאול.

שעה"כ דף פ"ד ע"א: דרוש ח'... כי גדלות הזה דז"א היה לפי שעה בליל ראשון של פסח כדי שיוכלו ישראל ליגאל ואחר יום ראשון של פסח מסתלקים כל המוחין הנזכרים וחוזר לקדמותו לבחינת ג' כלילן בג' וזהו טעם שאין אומרים הלל גמור אלא ביום ראשון של פסח בלבד. ואחר כך מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנזכרים שנכנסו בליל פסח ונסתלקו ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגות כל מדרגה ביום שלה על ידי מצוות ספירת העומר ב-ג' יום שבין פסח לעצרת²... ע"כ. ע"ש.

מכאן משמע שהם אותם המוחין שחוזרים, לפי מה שאמר "מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנזכרים שנכנסו בליל פסח ונסתלקו ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגות". הרי בפירוש אומר פעמיים, שהם חוזרים.

שעה"כ דף נ"ט ע"א: ... ענין הק"ש והתפילה שמתפללין בכל יום תמיד ג' פעמים ערב ובקר וצהריים בחול ובשבת ויו"ט דע לך כי יש הפרש ושינוי גדול בין התפילות של חול אל תפילת השבת ור"ח ואל תפילת היו"ט ואל חול המועד. ולא עוד אלא אפילו בימים טובים עצמם אין תפילת חג הפסח דומה לתפילת חג השבועות או לתפילת חג הסוכות וכיוצא בזה... ולא ראי זה כראי זה ואין לך שום תפלה מיום שנברא העולם עד סוף העולם שתדמה לחברתה כלל ועיקר והענין בקיצור הוא לפי שתכלית מצות התפלה היא לברך הבירורין של השבעת מלכי אדום שמתו ובכל יום ויום ובכל תפלה ותפלה מתבררים ברורי נצוצות חדשות שלא נתבררו מעולם עד העת ההיא ובכל תפלה ותפלה מתבררים ניצוצות שעדיין לא עלו בשום זמן... ע"ש.

הרי קטע זה סותר לכאורה הקטע הקודם מה שכתב בדרוש העומר במוחין של פסח שיש מוחין שחוזרים, וכאן מבאר שאין חזרה של בירורים פעם שנית ולכן אין שום תפילה דומה לחברתה ובכל תפילה הם תיקונים אחרים חדשים שלא היו ולפי זה יש להבין שאחר תיקון רפ"ח והבאת מוחין שישתלקו ויחזרו שוב. ולא שייך בירור אותו רפ"ח שוב.

¹ בעניין המוחין שמסתלקים בליל שני של פסח בזה יש הבנות שונות:

א' האם מה שבא בליל פסח היה בהם בירור ונתקנו לגמרי המוחין ואז לכאורה אין מצב כזה שהמוחין חוזרים עוד פעם וזה מפורש בדברי המוהר"ח וכן ברש"י וכך גם התו"ח ועוד הנה גם בישיבתנו סברנו שאינם אותם המוחין אחר שבאו בליל פסח והם מוחין אחרים ולכן צריך בספירת העומר לברך רפ"ח מחדש לכאורה שהם מוחין אחרים.

ב' ויש הבנה פשוט שהמוחין חוזרים כמו שכותב הרב מוהר"ח בכמה מקומות ועל ידי ספירת העומר אנו מחזירים אותם, ונבין בע"ה שלא חל עליהם הכלל שמוחין לא חוזרים אף פעם שהמוחין של פסח מיוחדים מאוד. וכך סובר הרב שמן ששון,

ג' בשנת תשע"ט נמצא בדברי רבי שאול בפאת השד"ה ועוד, שהמוחין הם אותם המוחין שחוזרים, אלא שצריך בכל זאת לברך את הרפ"ח שוב מפני שלא באו על ידינו ועוד גם שהחיצונים חזרו ונאחזו בהם שוב, ומכאן יצא שחזרנו מהשיטה שאינם אותם מוחין. אלא הם אותם המוחין, ומה ששונה עכשיו בין שיטתנו לבין השמן ששון הוא שאנחנו מבררים רפ"ח שוב והם אותם המוחין שחוזרים, ולפי השי"ש לא מבררים רפ"ח של המוחין החוזרים.

כאן השארתי את מה שסיכמתי בעניין הלימוד הקודם שהביא אותנו לכוון שאינם אותם המוחין והוספתי בכל קטע למה חשבנו כך ומה מיוחד בהבנה החדשה, וסימנתי כזה (תשע"ט) הדבר מעורב וצריך לשים לב היטב והעיקר בסוף הביאור המסקנה.

² ראה בלשם שבו ואחלמה שער הכללים א' דף נ"ח ע"א - נ"ט ע"ד בעניין יניקה מדדי בהמה בחינה להטעים לנו קצת מהאורות מדמה לתינוק שבהיותו במעי אימו לומד כל התורה כולה וזה במתנה ויצא משכחים אותה כבולעו כך פולטו ואז על ידי עבודה שלו חוזר ללמוד ולקנות בקניין חזק והיא תורתו.

(תשע"ט) אלא **צריכים להבין** לפי מה שנבאר בהמשך שיש **דין מיוחד למוחין** שבאו בפסח שבאו **על ידי נס** ונסתלקו וחזרו **החיצונים** להתאחז בהם, **לכן צריכים** בירור מחדש, **ואין סתירה** בזה בשעה"כ.

שעה"כ דף פ"ד אע"ד באמצע: ... והנה נודע כי **ג' זמנים** הם **זמן עיבור א'** ואז **ז"א** הוא בבחינת **ג' כלילן בג'**, **זמן היניקה**, **זמן עיבור ב'** של **המוחין**, והנה **בגלות** מצרים חזר **ז"א** ל**זמן עיבור א'** והיה בבחינת **ג' כלילן בג'**, לפי שלא היו החסדים מתפשטים בגופו ולכן הוחזר ליכנס **בסוד העיבור**. ובגאות מצרים **נולד ז"א** ויצא לחוץ למעי אימא עילאה **ואז היה זמן היניקה** ונודע כי אז הוא **זמן הבלעת הדם** בגופו של תינוק כנודע... ע"כ. ע"ש.

הרי שיש **ג' זמנים** ויש בכל זמן **מוחין אחרים**, אך צריך להבין שלפי שעה"כ **בגלות** היו **בעיבור**, ובגאולה **בליל פסח** היו **כל הבחינות האלו** אמנם כאן הרב אומר שהוא **זמן יניקה** אך קבל מוחין **שלמים**, וכאן יש הבנה אולי שלושה זמנים עיבור נה"י לפני הגאולה, בגאולה יניקה, ובשבעות מוחין, כך הייתה הבנה שלנו וכמו שנביא התו"ח בהמשך.

(תשע"ט) הבנת הקטע כאן שג' הזמנים הם שבגלות היו בעיבור, ובגאולה באו כל המוחין עד יחוד זו"ן הגדולים, והסתלקו המוחין וחוזרים כולם בשבעות ועוד שם תוספת. **אלא** שהיה **בפסח בדרך נס בלבד** וגם שלא נתקנו **על ידינו** בשלמות לפי הסדר הרגיל, ואחר שנסתלקו **חזרו** להתאחז בהם **הקלי'** ולכן צריכים **לחזור ולתקן לאט לאט** עד שבועות³.

תורת חכם דף ל"ט ע"ב: ... וכפי סברת מורי הרב ז"ל **שלא יש** סילוק מוחין **לעולם**, א"כ לא נסתלקו מז"א המוחין דגדלות ראשון ושני **דפסח**, אלא שכתב בספר הכוונות ישן (**פרי עץ חיים דף קכ"ב ע"ד**) שאותם **המוחין** (דפסח) היו **בפרצופי הנה"י** דז"א, ושל **העומר בחג"ת**, ושל **חג השבועות בחב"ד**, אם כן נה"י וחג"ת נק' מוחין **דעיבור ויניקה**... ע"כ ע"ש.

הרי מפורש לפי **התו"ח** גרם לנו להבין שהם **ג' בחינות** מוחין **נה"י** בפסח, **וחג"ת** בספירת העומר, **וחב"ד** בשבעות. ושאר חזרת מוחין אלא חדשים, וכך נהגנו שנים רבות, וביררנו רפ"ח בספירת העומר, וכן בשבעות.

(תשע"ט) ולפי מה שמבינים כהיום איך הפרש בעניין **בירור הרפ"ח** שגם היום אנחנו מבררים הרפ"ח אך הוא של אותם המוחין שהיו בפסח וחוזרים, וזה על פי שיטת השד"ה שזכינו להבין שהמוחין דפסח אמנם באו ולפי פשט **דברי הרב מוהרצ"ו והרש"ש** וכמו שמביא **התו"ח לא יש בירור פעמים**, בזה שונים **המוחין של פסח ומיוחדים** בזה מפני **שלא באו על ידינו** אלא **בדרך נס** ועוד **שחזרו החיצונים לשלוט** בהם וצריכים בירור שני וזה **מיוחד רק במוחין האלה בלבד**.

פרי ע"ח דף פ"ה ע"ד: ... וכבר ידעת כי **ג' זמנים** הם: **א) עיבור** ראשון **ג' כלילן בג'**, **ב) זמן היניקה**, **ג) עיבור ב'** של **מוחין**. והנה **בגלות** מצרים היה **בסוד ג' כלילן בג'** והעניין כי אחר שפגמו **בדעת** שחזרו החסדים לשורשם ולא היו מתפשטין הוצרך הז"א להכנס כולו **למעלה בבטן** אמא עלאה, ועתה **בגאולת מצרים** יוצא לחוץ כי זה **סוד יציאת מצרים**, יציאת ז"א מבטן אימא, ו**נקרא זמן היניקה**... ע"כ ע"ש.

הרי מבאר **ג' זמנים עיבור יניקה ומוחין**. נראה שאין מכאן ראייה שה-ג' זמנים הם כנגד פסח, ספירת העומר, ושבעות. אולי גם כאן מתאים **לתו"ח**.

(תשע"ט) גם קטע זה ניתן להבנה **בטעות שאינם אותם המוחין** אך כמו שאמרנו לעיל צריך להבין **המיוחדות** שבמוחין של פסח.

עולת תמיד דף ה' ע"ב: ... ומה שאמרנו למעלה כי בכל תפילה ותפילה מסתלקין המוחין מזו"ן וחוזרים ומתמעטים, **אל תטעה בזה ואל תחשוב** כי אותם המוחין עצמם אשר נסתלקו הם **עצמם**

³ ראה **עלי נהר עמ' פ"ב-ג** וכן **שערי רחמים א' שא' קפ"ז**, משמע משם שכל עבודתינו עד התפילה מיום ליל שני לעומר הוא בחינת אחי של חכמה דכתר בלבד **כמו עד באהבה** ולכן מתחילים ביום שבועות לכוון מבאהבה, **ובליל פסח** על ידי התפילה **בפנימיות** ועל ידי הסדר **בחיצוניות** בנינו כל הבניין עד זיווג דזו"ן **הגדולים** נשאר לנו להבין אם הם אותם המוחין או שבגאולה בליל פסח זה היה בחינת **יניקה** ובזה מתחברים לשיטת **התו"ח**.

החוזרין אח"כ בבחינת מוחין בתפילה האחרת וכעד"ז תמיד בכל תפילה, אמנם אין העניין כן, אמנם בכל תפילה ותפילה מתחדשים מוחין חדשים גמורים לגמרי, ואין לך כל תפילה ותפילה שלא יתחדש אז אורות חדשים לא ראי זה כראי זה... ע"כ ע"ש.

גם מכאן ברור שאין מוחין שתוקנו פעם אחת חוזרים להתקן פעם נוספת ומזהיר אותנו שלא נטעה, הנה עוד דרוש עולת תמיד שאין חזרת מוחין.

(תשע"ט) הדרוש הזה אינו מדבר בעניין פסח שכן בפסח כתב בפירוש שחוזרים והוא מפני שבאו בדרך נס ולא נתקנו על ידינו ואינו נקרא תיקון וכמו שמבאר הרש"ש שחזרו החיצונים ונאחזו בהם.

נבאר כאן שיטת השמן ששון שהיא לפי פשט שעה"כ בדרוש העומר שהמוחין חוזרים ואין כלל צורך לברר רפ"ח שלהם שכבר תוקנו ורק חוזרים על ידינו בסגולת מצוות ספירת העומר ולא צריך ברור רפ"ח להם.

פתח עיניים דף פ"ה ע"ג: ... מביא שעה"כ דף פ"ד ע"א: וז"ל... ואחר יום ראשון של פסח מסתלקים כל המוחין... ואחר כך מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנזכרים שנכנסו בליל פסח ונסתלקו ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרגות ע"כ.

ובודאי כשחוזרים אין צריך לכוון בהם עוד לברר בירורי רפ"ח לצורך המוחין הנמשכים בכל לילה מ-מ"ט ימי העומר שהרי אינו חסר לזו"ן רק חזרת המוחין ולא עוד... ע"ש באורך

ראה שם שמביא כמה קושיות לשיטתו על מה שמבואר בסידור כוונת ספירת העומר, ומתרץ אותם בדוחק, ובהמשך נשאר בצ"ע וכן הרב בעצמו אומר בהמשך בפירושו. פסח, עיבור. עומר, יניקה. שבועות, מוחין. וכן מביא את התו"ח הרי שראה את הכל, אך נשאר בדעתו שהם אותם המוחין שחוזרים ואין להעלות רפ"ח... ע"ש.

ואם כן לפי שיטת השמן ששון הרפ"ח שמבררים בברכת העומר הוא הרפ"ח של מצוות ספירת העומר של הברכה, ומכוח זה ממשיכים ומחזירים את המוחין שנסתלקו. וקשה לו גם כן איך ה-צ' של המוחין הנמשך הוא של המוחין החוזרים ואם כן גם ה-ל"מ וגם הרפ"ח הרי קשה ועוד שבליל שבועות מודה השמן ששון שצריך רפ"ח של מוחין והם הרי אותם המוחין, ועוד בהמשך בתפילת שחרית המוחין שבאים מביאים רפ"ח שלהם והם אותם המוחין ועוד יש לו שאלות ובכל זאת נשאר בקושיות לשיטתו. ע"ש.

(תשע"ט) לעינינו גם בהמשך נבין שכן גם רבי שאול סובר שחוזרים המוחין ורק מוסיף שלפי הרש"ש יש לברר את הרפ"ח שלהם מחדש שכן באו בדרך נס וחזרו הקלי' להתאחז בהם ואע"פ שאין דבר כזה בדרך כלל שהמוחין חוזרים כאן זה מיוחד.

אור הלבנה כוונות הספירה דף ז' ע"ב: מלך העולם... בעליית המ"ן כתב "עם בירורי כלים ואורות דרפ"ח דג' פרצופי כחב"ד הכוללים דפנימיות וחיצוניות דאותו פרצוף דאותן המוחין של אותן הלילה וכו'... ע"כ

הרי שיטתנו שהרפ"ח שמבררים בברכת העומר אינו רפ"ח של מצוות ספירת העומר אלא הרפ"ח של המוחין שנמשכים באותה לילה כל לילה מוחין חדשים ורפ"ח חדש ואין חזרת מוחין. וזה בכל מקום שיש מצוה והבאת מוחין אנחנו מביאים את הרפ"ח של המוחין כמו בק"ש שלא מבררים את הרפ"ח של מצוות קריאת שמע שהיא באה מאליה, וכן כאן במוחין דספירת העומר.

(תשע"ט) נכון לפי אור הלבנה כוונות הספירה במלך העולם מבררים רפ"ח של המוחין, והרי זה בלבד השינוי בינו לבין השמן ששון אלא שהרפ"ח הוא של המוחין החוזרים וכאמור צריכים ברור מפני שבאו בדרך נס וגם חזרו הקלי' להיאחז בהם.

אור הלבנה בתחילת כוונות הספירה דף ב' ע"א: ... ונבאר ה-ז' לילות דשבוע א' וממנו נקיש לשאר הלילות... ובתיבת מלך העולם יכוין הבירורים דמוחין דאותה הלילה ולהמשיך ה-ל"מ... ע"כ ע"ש. הרי כאן עוד פעם בפירוש כשיטתנו.

(תשע"ט) הרי אנחנו עושים כמו שעה"כ דף פ"ד ע"א שמשמע שחוזרים המוחין דפסח, וכך שיטת רבי שאול ושיטתנו כהיום. אע"פ שהמוחין חוזרים צריך לחזור לברר הרפ"ח מפני שבאו דרך נס ונסתלקו וחזרו

החיצוניים להתאחז בהם, וכאילו כלל לא נבררו. ואם כן מה שאנחנו מבררים בברכת ספירת העומר הרפ"ח הוא רפ"ח של המוחין הנמשכין מחדש לפי המדרגות של אותו הלילה. וכלל בלא כוונה גם הרפ"ח של מצוות ספירת העומר, ומצוי דבר זה בכוונות, כך עושים בכוונת קריאת שמע, שמבררין הרפ"ח של המוחין לבניין זו"ן ומעלים אותם ואחר עלייה לע"ב ס"ג דא"ק מורידים מוחין אלו. ורפ"ח של מצוות קריאת שמע, כלול בלא כוונה. מפני שתמיד מכוונים ברפ"ח העיקרי והחשוב יותר, והשני נכלל ממילא.

הנה שיטת השד"ה שנתבאר על ידי מו"ר רבי מרדכי עטיה שליט"א בשנת תשע"ט.

נה"ש דף ל"ה ע"ב ד"ה הרי מבואר: ... הרי מבואר בפירוש כי אחר עבור יום א' דפסח נסתלקו מהזו"ן המוחין דקטנות וגדלות ראשון והמוחין דקטנות וגדלות שני שנמשכו לזו"ן בתפלת ערבית דליל פסח ועתה חזרו לבחינת תלת כלילין בתלת וחזרו החיצוניים להתאחז בהם ובדמי החו"ג דנוק' כבראשונה אלא שלא היתה אחיזה גמורה כבתחילה אשר לא היה אז כח בידינו לבטל אחיזתם אבל עתה כבר הותש כוחם ונתבטלה אחיזתם הגמורה ועתה יש כח בידינו לבטל אחיזתם ואנחנו חוזרים להמשיכם להם לאט לאט ע"י מצות ספירת העומר.

הנה לפי דברי הרש"ש חזרו החיצוניים להתאחז בהם ובדמי החו"ג דנוק' כבראשונה, ומזה מבין שצריך להחזיר אותם ועתה יש כח בידינו לבטל אחיזתם ואנחנו חוזרים להמשיכם להם לאט לאט ע"י מצות ספירת העומר לפי המדרגות, הנה יש הגהת השד"ה על דברי הרש"ש כאן.

פאת השד"ה עמ' ר"ס ע"ב למטה על נה"ש דף [ל"ה ע"ב] ד"ה הרי מבואר וכו' וחזרו החיצוניים להתאחז בהם וכו'. נ"ב, אף על פי שהמוחין שנמשכין בספירת העומר הם המוחין שבאו בליל פסח ונסתלקו, עם כל זה כיון שנתאחזו בהם צריכים בירור מחדש על ידינו. (מנה"ש הראמ"ע)⁴

מכאן רואים איך פסק כד השד"ה אע"פ שאינו מפורש כאן דברי הרב אם צריך ממש לברר מחדש, אך במקום אחר בעמ' של"ה מבאר יותר מפורש. שהיות ונתאחזו בהם החיצונים צריך לברר מחדש.

פאת השד"ה עמ' של"ה הגהות על סידור כוונות פרטיות אחר שמבאר את סדר התיקון החל מעמ' של"ד ע"א בעמ' של"ה ע"ב כתב: ... והנה לפי הקדמה הנ"ל ולפי מה שכתב בספר נה"ש דף ל"ז ע"ב מפורש יוצא כי מה שאנחנו מכוונים בכל לילה ממ"ט ימי העומר הוא בירור חדש. ואע"פ שכתב הרב בדרוש ב' מדרושי העומר (שעה"כ דף פ"ד ע"א) כי מה שאנחנו מכוונים בעומר הוא להחזיר המוחין אשר נמשכו בליל א' דפסח ונסתלקו אחר יום א', כבר פירש הרש"ש זיע"א בנה"ש דף ל"ב ע"ג וז"ל: הרי כי סיבת וכו' כי משנתבטלה אחיזתם בליל פסח לא היה אלא לפי שעה דרך נס וכו' אחר עבור יום א' חזר הדבר לטבעו לבטל אחיזתם וכו' כשאר ימות השנה יעו"ש. הרי מבואר כי הבירור אשר נעשה בליל א' דפסח אינו נקרא בירור לגמרי כיון שהוא דרך נס ולא היה על ידינו וצריך לחזור ולהתברר על ידינו במ"ט ימי העומר. גם מנה"ש דף ל"ז ע"ב מפורש שהחג"ת דחב"ד חגת"ם הנתקנים ב-ג' שבועות הם צריכים בירור מחדש ואינם התפשטות המוחין מהמוחין שנמשכו לחב"ד דחב"ד חגת"ם בד' שבועות הראשונים, כי הם פרצופים שלמים ונקראים או"א וישסו"ת, והם מלבישים לחב"ד שהם עתיק ונוק' וא"א ונוק' (שכבר נתקנו בד' שבועות הראשונים) מהגרונן עד הטבור, ובירורם ותיקונם על ידי החב"ד הנזכרים ומה שנשאר לנו לתקן על ידי הלימוד ליל שבועות הוא נה"י פרטים שהם זו"ן ויעקב ורחל המלבישים מטבורא דא"א ולמטה ... ע"כ ע"ש.

הנה מכאן ברורה שיטת השד"ה שיש לברר בכל יום מימי העומר את הרפ"ח שוב ולהעלות אותם ולהביא מוחין חדשים שהם אחרים כנ"ל. וכן משמע בדעתו שיטת הרש"ש. ולכן אנחנו עושים כך.

⁴ ראה בדברי פתיחה להרב הלל כתב שהרב אליהו מערבי ז"ל תלמיד השד"ה ז"ל, שהיה ספרא רבא, ודייקן נפלא, ונאמן ביתו ומסור לתורת רבו, אשר רוב ככל ההגהות שלו העתיקם ממש מפי רבינו כאילו הוא בעצמו הכותב אותם. שהרי פעמים כותב בהגהות אלו: "ומה שכתבתי בספרי איפה שלימה" ע"כ. הרי ממש מפיו כותב הדברים ואפשר לסמוך עליו שהם דברי השד"ה.